

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลจังหวัดลำพูนส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีอาญาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ศาลจังหวัดลำพูนโดยสำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๕ ส่งคำโต้แย้งของนายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

ศาลจังหวัดลำพูนได้เคยส่งคำโต้แย้งของนายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มาแล้วครั้งหนึ่ง แต่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้เฉพาะในบางประเด็นตามคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ส่วนประเด็นที่โต้แย้งแต่ไม่ได้กล่าวอ้างว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไร และไม่ได้อธิบายหรือระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องและระบุความประสงค์จะให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดเจนนั้น ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๕ (๓) และ (๔) ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่วินิจฉัยให้ นายสัจจา สุริยกุล ณ อยุธยา จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความเห็นโต้แย้งของตนอีกครั้ง โดยโต้แย้งว่าผู้ร้อง ในฐานะที่เป็นนักวิจัย ทำงานวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ รวมทั้งมีสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ บัญญัติไว้อีกด้วย

หากนำหลักและสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวมาพิจารณารวมกันแล้วเห็นว่า เสรีภาพทางวิชาการของบุคคลหรือการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี และยอมผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการมิได้ การใช้อำนาจโดยองค์กรรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคล คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บุคคลย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

ผู้โต้แย้งได้ศึกษาถึงที่มาของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ แล้วพบว่า การดื่มน้ำสุราเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะคนไทยทำการผลิตสุราเพื่อเป็นยารักษาโรคและเลี้ยงทหาร และมีการเสวยสุรากันมาแต่ครั้งสมัยกรุงสุโขทัย และกรุงศรีอยุธยา โดยปรากฏหลักฐานในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททองว่าได้เก็บอากรสุราตามกฎหมายพระธรรมนูญ ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีการเก็บส่วยอากรตามจำนวนเตาที่ตั้งต้มกลั่นสุราขาย และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงออกกฎหมายเรื่องน้ำสุรา พ.ศ. ๒๓๒๕ ห้ามต้มกลั่นสุราโดยมิได้รับอนุญาต และได้โปรดเกล้าให้สร้างโรงต้มกลั่นขึ้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางยี่ขัน นับเป็นโรงงานสุรารัฐบาลแห่งแรกโดยจัดให้คนจีนรับไปต้มกลั่นสุราผูกขาด ดังนั้นจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มีที่มาจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเรื่องน้ำสุรา และเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพก่อปัญหาให้เกิดมีการผูกขาด เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหลายมาตรา กล่าวคือ

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗

มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ใช้อำนาจโดยองค์การรัฐคือกรมสรรพสามิต จำกัดสิทธิและเสรีภาพทางวิชาการของบุคคลในการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการในการต้มกลั่นสุราจากมันสำปะหลังหรือพืชผลอื่น ๆ ซึ่งบุคคลสามารถกระทำได้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ใช้อำนาจโดยองค์การรัฐคือกรมสรรพสามิต จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเพื่ออนุรักษ์หรือฟื้นฟูการต้มกลั่นสุราซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งบุคคลสามารถกระทำได้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ใช้อำนาจโดยองค์การรัฐคือกรมสรรพสามิต จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการเลือกประกอบอาชีพต้มกลั่นสุราขายซึ่งเป็นอาชีพที่บุคคลสามารถกระทำได้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ก็มีได้เป็นกฎหมายเฉพาะตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แต่กลับเป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดการผูกขาดในการประกอบอาชีพต้มกลั่นสุราขาย

การที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหลายมาตราดังกล่าวเพราะเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ก่อให้เกิดการผูกขาด ทำให้เกิดความเสียหายต่อรายได้ของประชาชนและของประเทศชาติเป็นกฎหมายที่สร้างปัญหาอุปสรรคในการใช้เสรีภาพของประชาชน เป็นกฎหมายที่องค์กรของรัฐใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรให้ขายได้ราคาสูงขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราสั่งซื้อสุราจากต่างประเทศเข้ามาบริโภค ต้องสูญเสียเงินออกนอกประเทศจำนวนมาก หากปล่อยให้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ถูบบังคับใช้ต่อไปประเทศไทยก็คงไม่สามารถพัฒนาจากประเทศสั่งซื้อสุราเข้ามารับประทานเป็นประเทศส่งออกสุราขายทำรายได้เข้าประเทศอย่างแน่นอน ซึ่งปัจจุบันชาวต่างชาติพากันมาลงทุนซื้อผลผลิตการเกษตรของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งมันสำปะหลังอันเป็นผลผลิตที่มีราคาถูกเพื่อทำการผลิตเป็นสุราส่งมาขายในประเทศด้วยราคาแพง

ฉะนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาให้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นกฎหมายที่บทบัญญัติด้วยมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ การที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ บัญญัติให้การทำสุราหรือมีภานะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครองจะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตนั้น เป็นเรื่องที่กำหนดให้บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปตามเงื่อนไข ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า บทบัญญัติที่กำหนดให้บุคคลต้องมีปัญหาในการใช้สิทธิและเสรีภาพเป็นบทบัญญัติที่ขัดกับหลักเสรีภาพซึ่งหมายความว่ากระทำโดยพลดอุปสรรค

ศาลจังหวัดลำพูนได้รับคำร้องของผู้ร้องแล้วส่งความเห็นตามทางการให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถทบทวนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓

มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดซื้อ หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่ถ้าสุรานั้นเป็นสุรากลั่นมีปริมาณต่ำกว่าหนึ่งลิตร หรือเป็นสุราแช่มีปริมาณต่ำกว่าสิบลิตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ จึงไม่นำมาพิจารณาวินิจฉัยในครั้งนี้

ดังนั้น จึงมีประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า

๑. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ในประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยโดยกำหนดให้การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าได้รับความคุ้มครอง และยังทำให้สภาพบังคับของสิทธิเกิดผลขึ้นจริง โดยบัญญัติให้การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับและทุกส่วนจะต้องผูกพันยึดถือปฏิบัติตามทั้งในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติยืนยันรับรองในการที่บุคคล

จะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นบทบัญญัติที่ประกันสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลว่าเมื่อใดที่สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ถูกละเมิด บุคคลนั้นสามารถจะใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่ก็ยกเว้นให้รัฐออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ เป็นบทบัญญัติที่รับรองให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพดังกล่าวให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค หรือประโยชน์สาธารณะอื่น

การที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตก่อนพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขเป็นการทั่วไปให้บุคคลต้องปฏิบัติตามเพื่อควบคุมการทำสุราอันเป็นของฟุ่มเฟือยและก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพแก่ผู้บริโภคได้ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไปที่ประสงค์จะทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุรา เพียงแต่จะต้องให้มีการขออนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเสียก่อนจึงจะดำเนินการได้

เพื่อตรวจสอบมาตรฐานต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการจัดเก็บรายได้มาพัฒนาประเทศ ซึ่งหากผู้วิจัยประสงค์จะทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราก็จะต้องดำเนินการขออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เสียก่อนในฐานะที่เป็นหน้าที่ของชนชาวไทย เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตแล้ว ย่อมสามารถดำเนินการวิจัยต่อไปได้โดยผู้วิจัยยังมีเสรีภาพในทางวิชาการที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำสุราได้อย่างบริบูรณ์ กรณีจึงไม่ได้เป็นการจำกัดเสรีภาพในทางวิชาการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ ประกอบกับไม่ใช่เป็นเรื่องการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ไม่ได้ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือกระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิ ไม่ได้ทำให้บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ไม่สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒

สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ซื้อหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ และไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดที่จะไปขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒

ในประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ เป็นบทกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ซื้อหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ วินิจฉัยไว้แล้วว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ ที่รับรองให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมแต่อย่างใด และไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ที่จะไปขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และ
มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙
มาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖
และมาตรา ๕๐

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ